

جنبش کارگران بی‌زمین روستاها

روین مارکاریان

همانگونه که گفتیم جنبش انترناسیونالیستی جدید در کنار جنبش جوانان و جنبش کارگری سندیکائی از مجموعه بسیار متنوعی از جنبش‌های اجتماعی تشکیل شده است که هر یک به نوبه خودعلیه جوانبی از نابرابری‌های اجتماعی سرمایه‌داری معاصر به پیکار برخاسته‌اند. ازجمله این جنبش‌ها می‌توان به جنبش کارگران بی‌زمین روستاها اشاره کرد که در دهه هشتاد و نود در آمریکای لاتین شکل گرفته و به یک جنبش گسترده اجتماعی علیه سرمایه‌داری حاشیه و به ویژه سیاست‌های نئولیبرالی آن در این قاره مبدل شده است.

پرقدرت‌ترین جنبش کارگران بی‌زمین در آمریکای لاتین " جنبش کارگران بی‌زمین برزیل است که ام. اس. ت. MST, مخفف Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (جنبش کارگران بی‌زمین برزیل) نام دارد. ام. اس، ت " که در سال ۱۹۸۵ با اشغال یک مزرعه کشت نشده توسط صدها دهقان و ایجاد یک تعاونی در جنوب برزیل ایجاد شد به سرعت به یک جنبش اجتماعی بسیار وسیع در برزیل مبدل شد.

۳ در صد جمعیت برزیل صاحب دوسوم زمین‌های قابل کشت این کشور است اما همین مالکین حدود شصت در صد زمین‌ها را بدون کشت رها کرده‌اند. در برابر این تمرکز شدید در مالکیت زمین، ۲۵ میلیون تهیدست روستائی در برزیل وجود دارد که عمدتاً از کارگران روستائی تشکیل شده و در فقر مطلق به سر می‌برند. همین زمینه اجتماعی موجب شد که در سال ۱۹۸۵ موجی از اشغال زمین‌های کاشت نشده توسط کارگران بی‌زمین روستاها شروع شده و "ام، اس، ت" به عنوان سازمان رهبری‌کننده این جنبش متولد شود. در کنگره "ام، اس، ت" که در سال ۱۹۹۵ برگزار شد ۵ هزار نماینده به نمایندگی از صدها هزار کارگر کشاورزی از سراسر برزیل شرکت کردند. "ام، اس، ت" تا آن سال یعنی سال ۱۹۹۵ موفق شده بود اشغال زمین توسط ۱۴۰۰۰۰ خانواده را در ۱۲ ایالت برزیل با موفقیت هدایت کرده و موقعیت این خانواده‌ها را از طریق ایجاد تعاونی تحکیم کند. در این تعاونی‌ها " ام، اس، ت" مبادرت به تاسیس ۸۸۰ مدرسه که بیش از ۳۸ هزار کودک در آن‌ها به تحصیل مشغول بودند، نمود.

این جنبش بزرگ با مقاومت مالکین زمین و نیز دولت‌های حاکم بر برزیل که زمینداران بزرگ در آن عمیقاً نفوذ دارند مواجه شد. زمینداران از طریق سازمان دهی گروه‌های مسلح و با همراهی پلیس و ارتش در مواردی زیادی به مقابله خشونت آمیز با جنبش اشغال زمین‌ها برخاستند. اما جنبش کارگران روستائی علی‌رغم سرکوب‌ها و فشارها به پیکار خود ادامه داد. اکنون تعداد خانواده‌هایی که اقدامات اشغال مزارع کشت نشده شرکت کرده‌اند به ۲۵۰ هزار، زمین‌های مصادره شده به بیش از ۶ میلیون هکتار، تعداد مدارس به بیش از هزار مدرسه رسیده است که در آن‌ها حدود ۲۰۰۰ معلم به ۵۰ هزار نفر از کودکان را زیر پوشش تدریس گرفته‌اند. جنبش کارگران بی‌زمین برزیل علاوه بر اقدامات مستقیم برای تصاحب زمین، الگوی اقتصادی جدیدی را در برابر نسخه‌های نئولیبرالی موجود ارائه می‌دهد. شکل تعاونی‌بهره‌برداری از زمین، ایجاد تعاونی‌های تولید مواد غذایی و کشاورزی، ایجاد خدمات اجتماعی مشترک را باید در شمار اجزاء این الگوی اقتصادی به شمار آورد.

"ام، اس، ت" به مثابه یک جریان انترناسیونالیست در کارزارهای اخیر ضدسرمایه‌داری شرکت فعالی داشته و از جمله جریان‌های بسیار فعال در تدارک اولین "فورم اجتماعی جهانی" در پرتوالگر برزیل در ژانویه ۲۰۰۱ بوده است. "ام، اس، ت" برای نشان دادن تعهد خود به همبستگی بین‌المللی، نمایندگان خود را به کارزارهای مهم نظیر کارزار " جنوا" اعزام کرده است.

جنبش‌های کارگران بی‌زمین علاوه بر برزیل در بولیوی، پرو، پاراگوئه، کلمبیا، شیلی، آرژانتین و بالاخص مکزیک نیز خصلت گسترده‌ای دارد. در مکزیک جنبش زاپاتیستی درخواست‌های کارگران بی‌زمین، تهیدستان روستائی و بومیان منطقه جیاباس را با هم ترکیب کرده و به یک جنبش بسیار نیرومند در مکزیک و سراسر آمریکای لاتین مبدل شده است. البته باید خاطر نشان کرد که جنبش دهقانان بی‌زمین و تهیدستان روستائی در مکزیک تنها به جنبش زاپاتیستی محدود نبوده بلکه دامنه بسیار وسیع‌تری در مناطق گوناگون مکزیک دارد.

مجموعه جنبش‌های کارگران و تهیدستان روستائی آمریکای لاتین در ارتباط متقابل با هم تشکلی به نام "کنگره سازمان‌های روستائی آمریکای لاتین" را به وجود آورده و نیز به طور فعال در شکل‌دهی به نهاد بین‌المللی به نام "ویا کامپسنو" (Via Campesino) شرکت دارند. نهاد اخیر، مبارزات جنبش‌های روستائی در سراسر جهان را به هم متصل ساخته و تجارب آن‌ها را به هم منتقل می‌سازد.

"ام، اس، ت"، "جنبش زاپاتیستی" و "ویا کامپسیا"، شرکت فعالی در کارزارهای دوره اخیر داشته و در حقیقت بخش فعالی از "بین‌الملل جدید" برای مقاومت در برابر تعرض نئولیبرالی سرمایه و بنای "جهانی دیگر"، جهانی رها از سیادت سرمایه را تشکیل می‌دهند.